

Pohyb obyvatelstva

Prostorové sociálně ekonomické informace
a jejich využití

cv. 2

25.2.2014

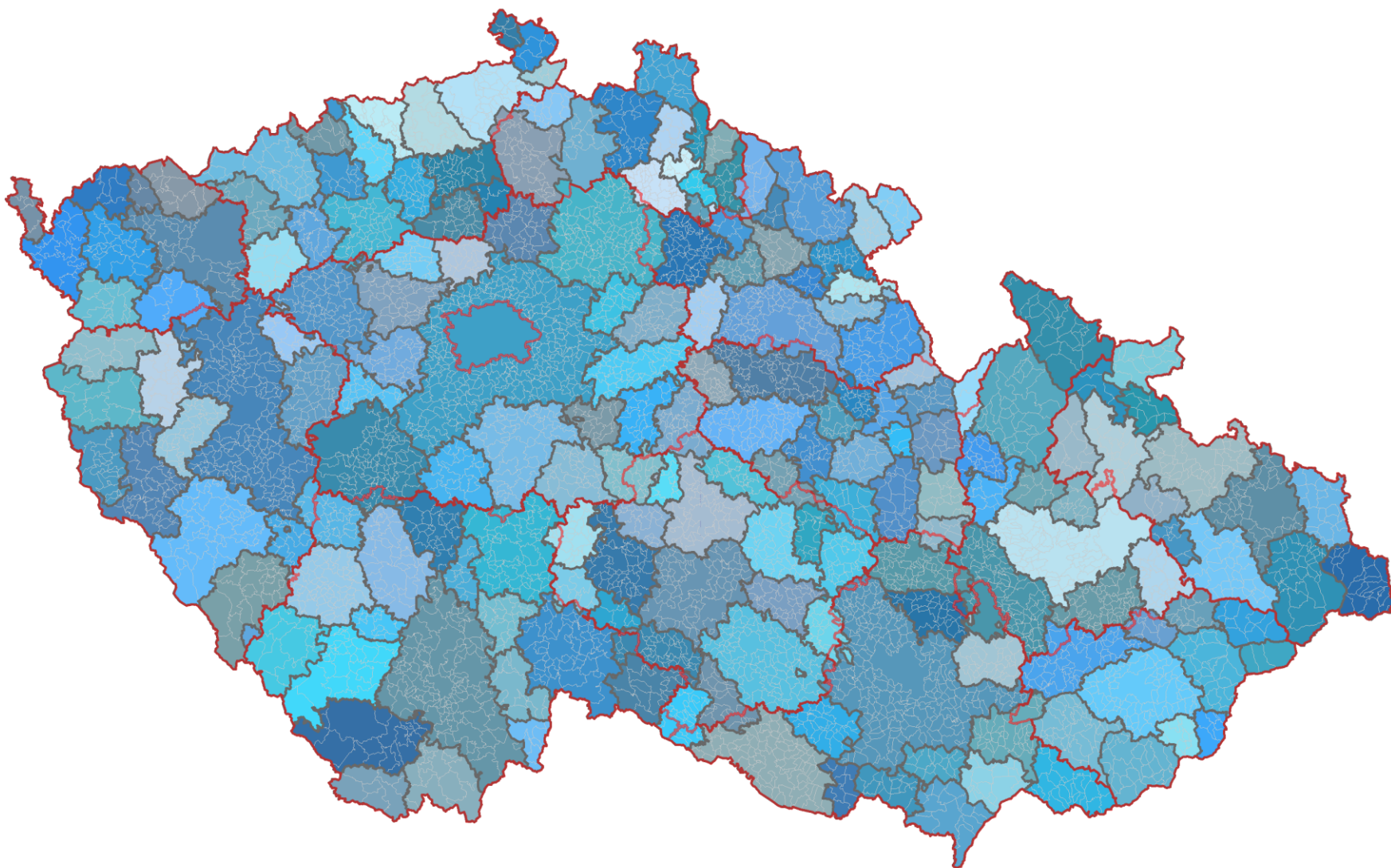
Pohyb obyvatelstva (dynamika obyvatelstva)

- **Přirozený pohyb** – výsledek přirozeného rozmnožování a vymírání obyvatel (přirozený přírůstek/úbytek)
- **Mechanický pohyb** (mobilita) – prostorové přesuny obyvatelstva (migrační přírůstek/úbytek)
- **(sociálně-ekonomický pohyb)** – přesuny mezi jednotlivými sociálními skupinami (změna rodiného stavu, struktury obyvatel) – závislost s mechanickým pohybem (vzdělání – dojíždka)

Mechanický pohyb

- **Migrace** (stěhování) – jednorázový pohyb, dochází ke změně trvalého bydliště, v rámci obce, regionů, států..
- **Dočasné změny** – nemění se trvalé bydliště, sezónní migrace
- **Pravidelné pohyby** (dojížd'ka) – do zaměstnání, škol, periodicitu
- **Nepravidelné dočasné pohyby** – CR, rekreace, služby, nákupy

Lokální trhy práce („dojížděkové regiony“)

Migrace

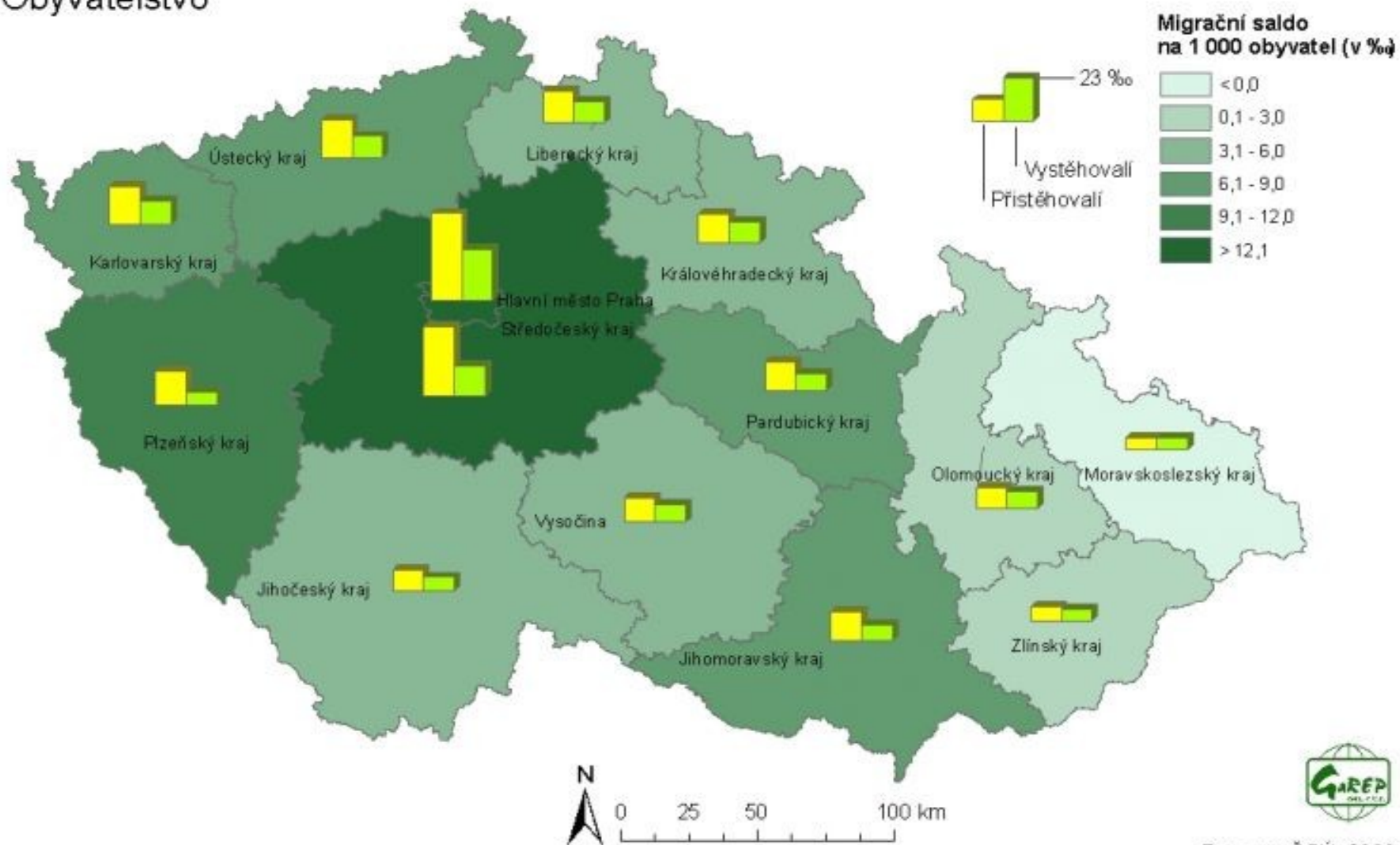
- Nejvýznamnější složka pohybu obyvatel
- **Imigrace – přistěhování**
- **Emigrace – vystěhování**
- (reemigrace)

Migrace - ukazatelé

- **Hrubá migrace (objem migrace)** – suma emigrantů a imigrantů.
- **Hrubá míra imigrace/emigrace** – počet imigrantů(emigrantů) přepočten na S (střední stav ob.) * 1000
- **Migrační saldo (čistá migrace, migrační přírůstek)**
- = $I - E$ (kladné i záporné hodnoty (absolutní ukazatel)
- **Migrační saldo (relativní)** = $I - E / S * 1000$

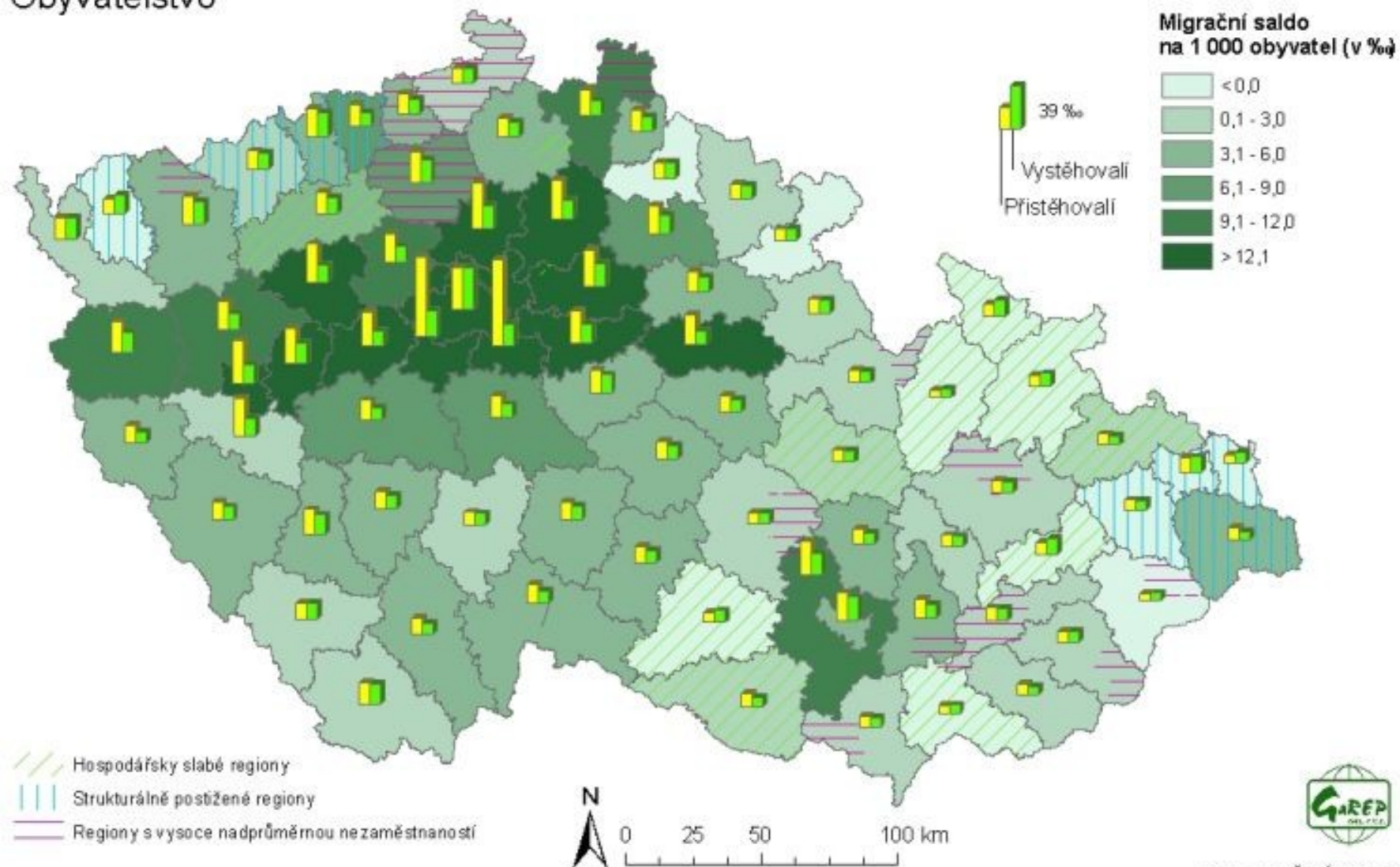
MECHANICKÝ POHYB OBYVATELSTVA V KRAJÍCH ČR V ROCE 2008

Obyvatelstvo

MECHANICKÝ POHYB OBYVATELSTVA V OKRESECH ČR V ROCE 2008

Obyvatelstvo

Přirozený pohyb obyvatelstva - ukazatelé

- Proces **porodnosti (natalita)** a **úmrtnosti (mortalita)** (+ sňatečnost, rozvodovost, potratovost)

- **Hrubá míra celkové porodnosti** – počet všech narozených na 1000 obyvatel středního stavu

$$\text{hmcp} = N/S * 1000$$

- **Hrubá míra porodnosti** – počet živě narozených na 1000 obyvatel středního stavu – ve sledovaném období

$$\text{Hmp} = N\check{z}/S * 1000$$

Přirozený pohyb obyvatelstva - ukazatele

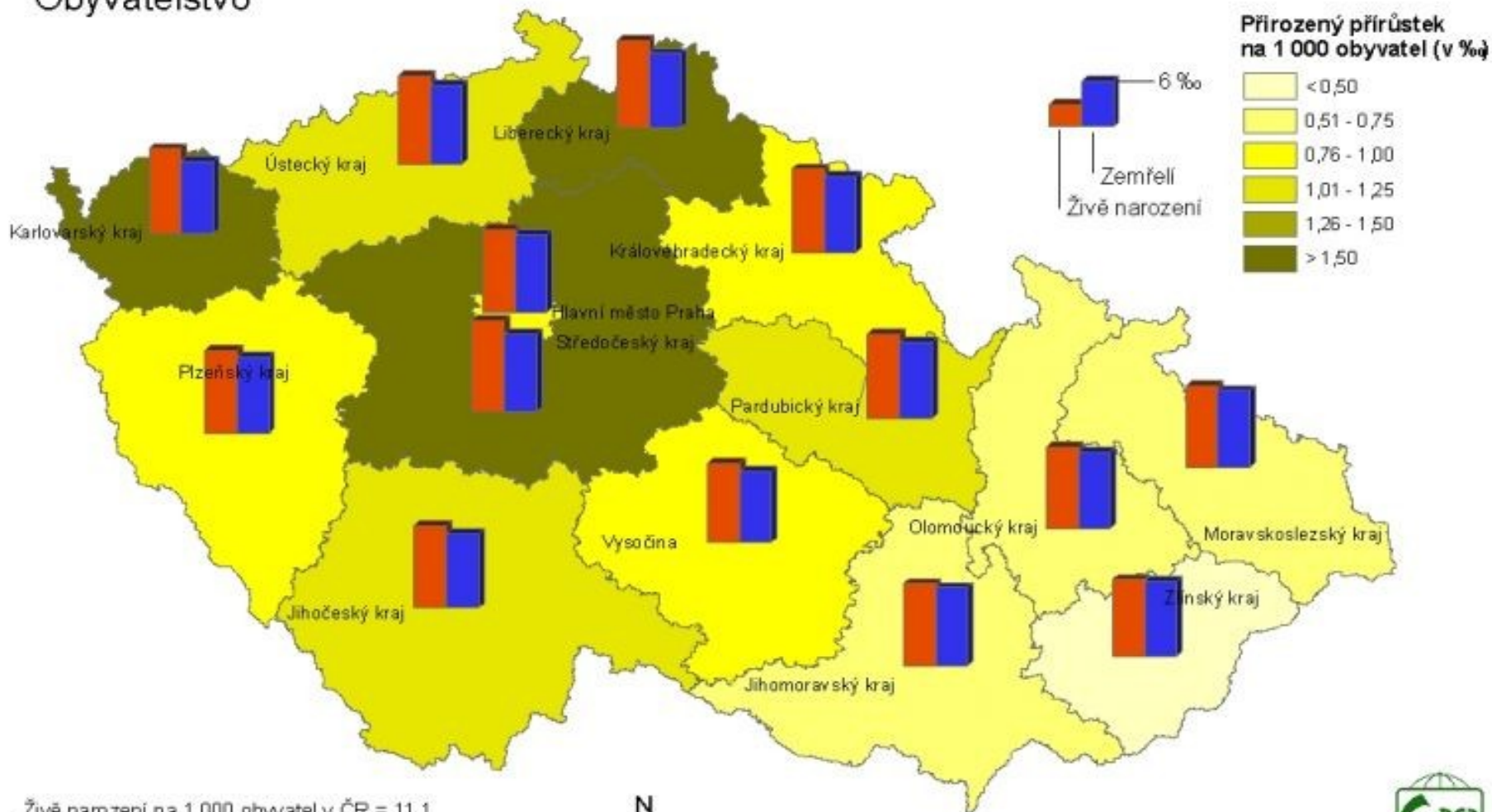
- **Plodnost (fertilita)** – porovnání počtu narozených dětí ku počtu žen (15 – 49)
- **Hrubá míra plodnosti/čistá míra**
- **Úmrtnost (mortalita)**
- **Hrubá míra úmrtnosti** – $M/S * 1000$ (M...počet zemřelých ve sledovaném období)
- **Specifické míry** – pro jednotlivé kategorie (muži, ženy, věk)

Přirozený pohyb obyvatelstva - ukazatelé

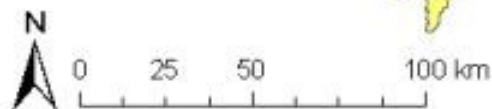
- Potratovost (hrubá míra potratovosti) – viz výše
- Index potratovosti (příště?)
- **Přirozený přírůstek (úbytek)** – rozdíl mezi počtem živě narozených a zemřelých
 - Kladné i záporné hodnoty
 - Absolutní hodnoty jsou nesrovnatelné
 - Přepočet na 1000 obyvatel středního stavu

PŘIROZENÝ POHYB OBYVATELSTVA V KRAJÍCH ČR V ROCE 2008

Obyvatelstvo

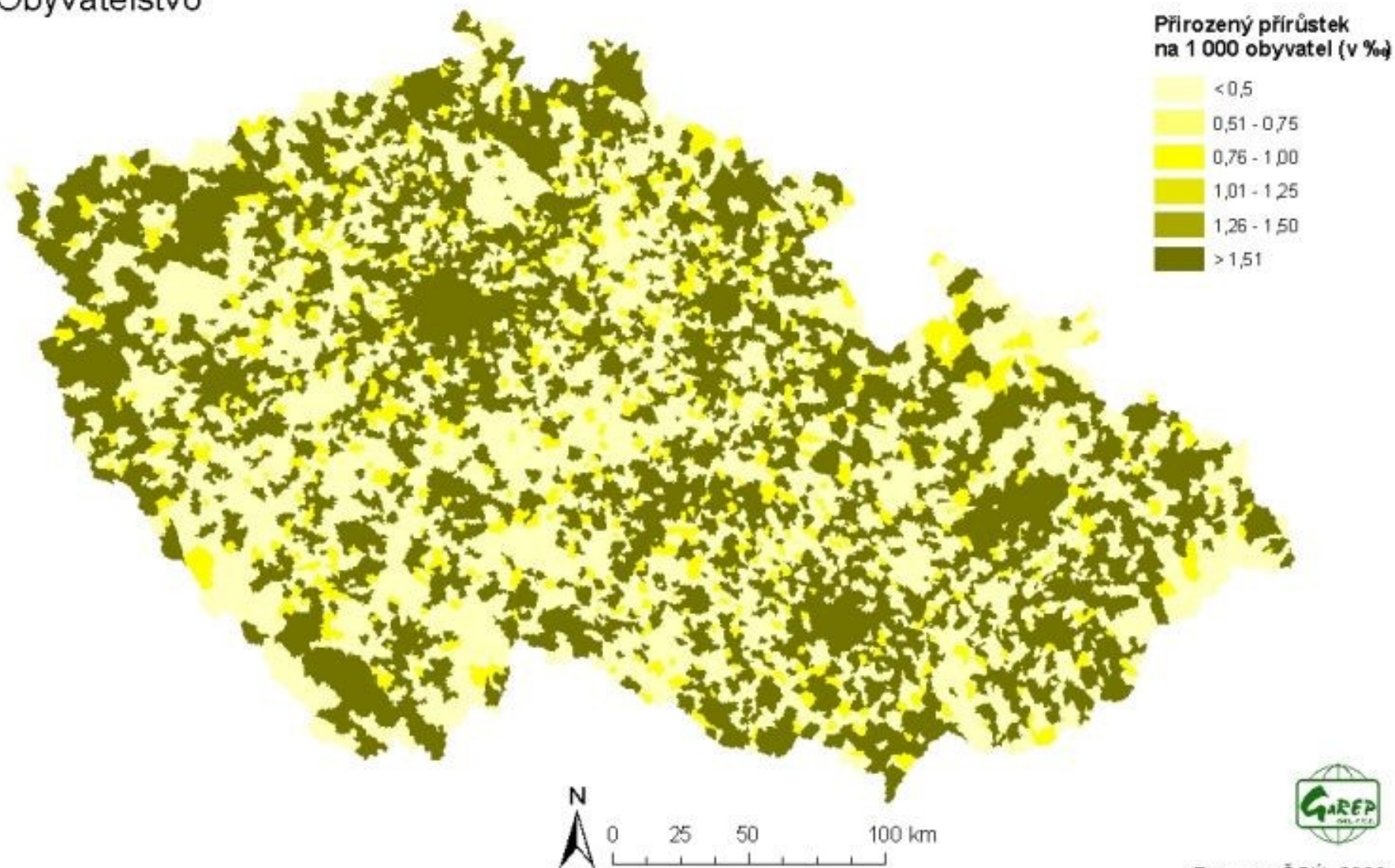
Živě narození na 1 000 obyvatel v ČR = 11,1
Zemřeli na 1 000 obyvatel v ČR = 10,1
Přirozený přírůstek na 1 000 obyvatel v ČR = 1,0

Framen: ČSÚ, 2008

PŘIROZENÝ POHYB OBYVATELSTVA V OBCÍCH ČR V ROCE 2008

Obyvatelstvo

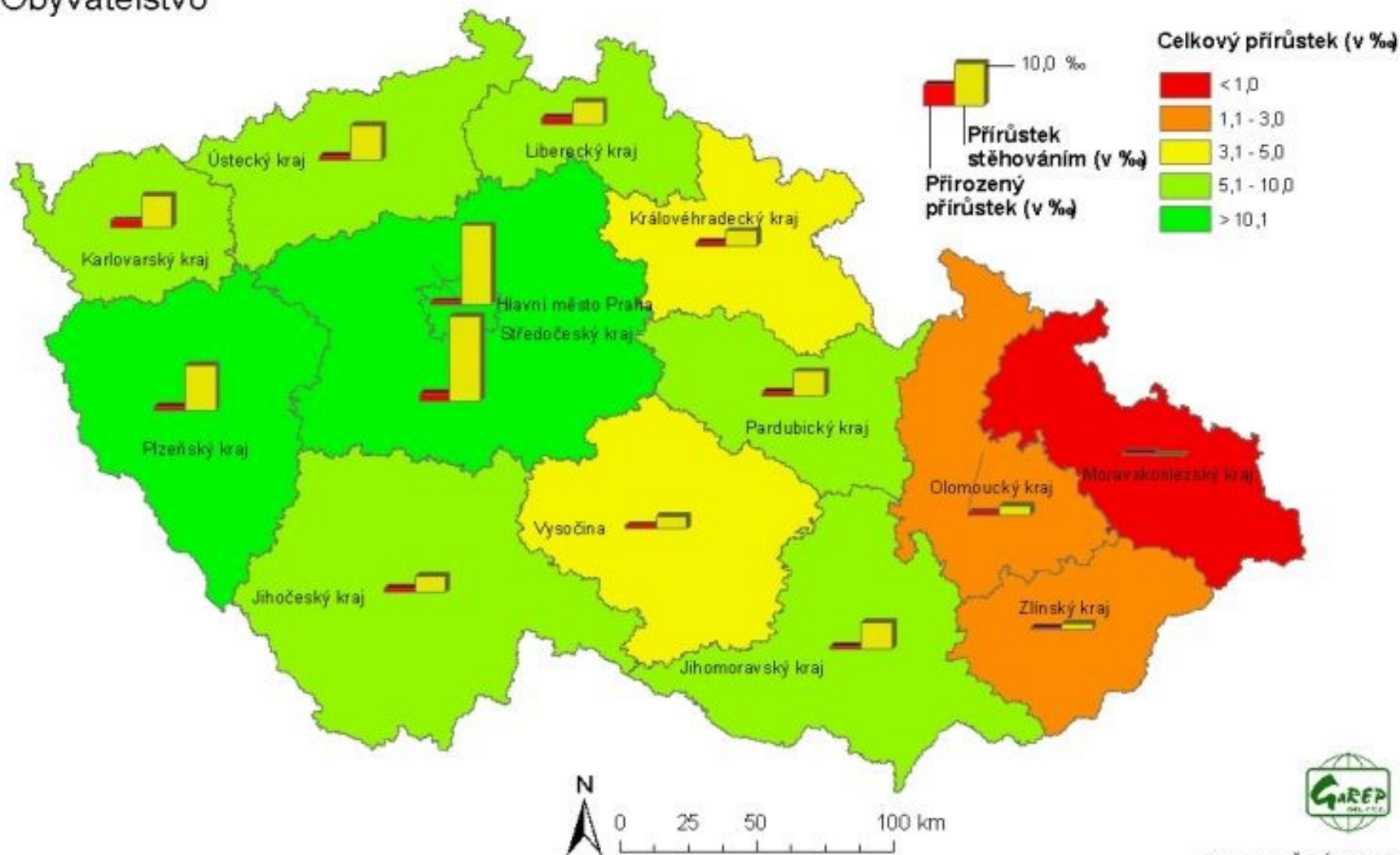
Pramen: ČSÚ, 2009

Celkový pohyb obyvatelstva

- Výsledek přirozeného a mechanického pohybu
- **Celkový přírůstek/úbytek** (přirozený př. + MS)
- **$CP = N - M + I - E$**
- Opět relativizace na 1000 obyvatel S

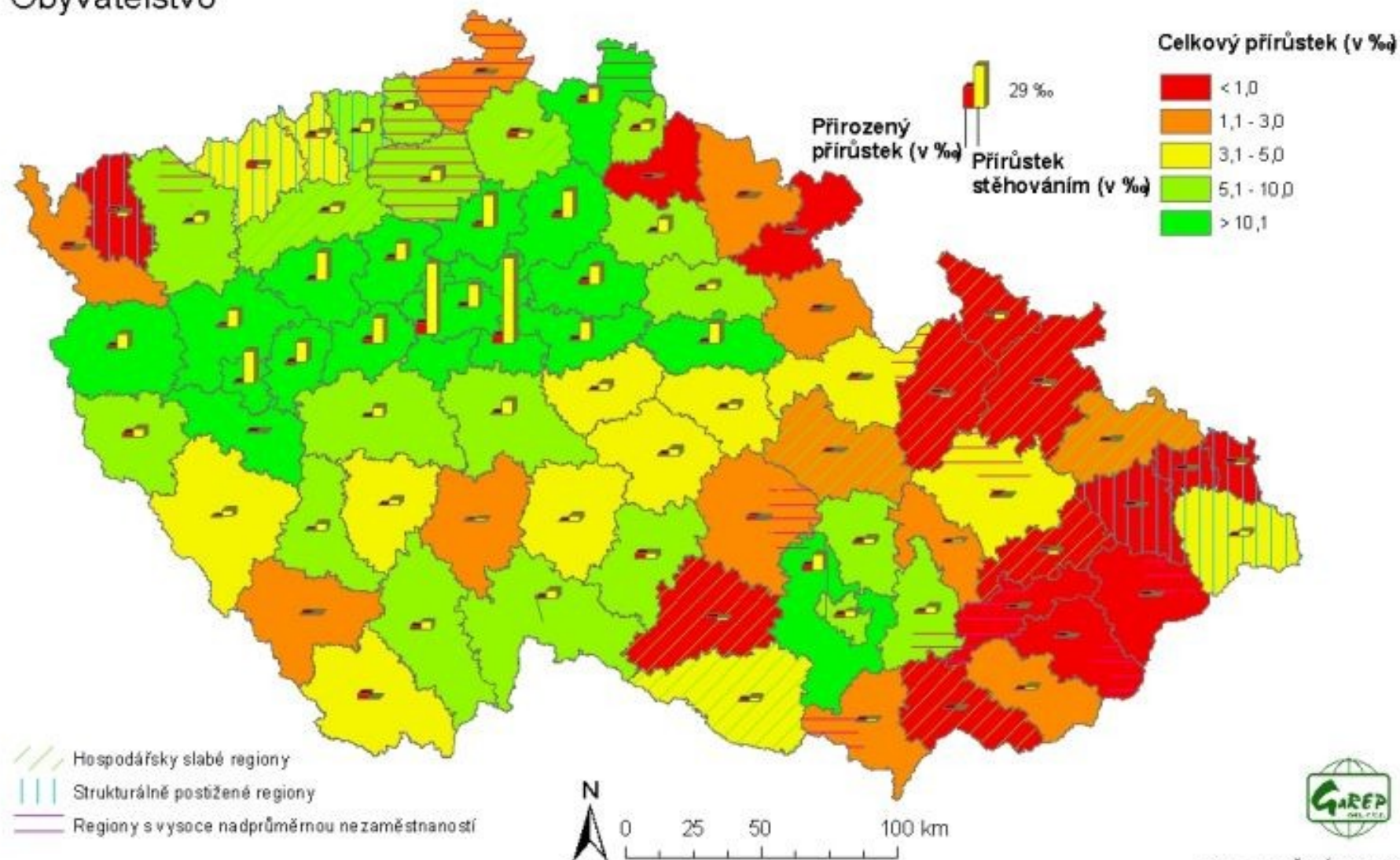
CELKOVÝ PŘÍRŮSTEK OBYVATELSTVA V KRAJÍCH ČR V ROCE 2008

Obyvatelstvo

CELKOVÝ PŘÍRŮSTEK OBYVATELSTVA V OKRESECH ČR V ROCE 2008

Obyvatelstvo

Pramen: ČSÚ, 2008

Zdroje

Databáze demografických údajů za obce

- 1971 – 2012
- 2 části
- 1) Územní změny, počty obyvatel, narození, zemřelí, stěhování (+ přirozený přírůstek, migrační přírůstek, celkový přírůstek
- údaje o počtu obyvatel k 1.1. a 31.12. (lze zjistit střední stav)
- 2) Sňatky, rozvody, potraty (1991 – 2012)
- http://www.czso.cz/cz/obce_d/

Zdroje

- Statistická ročenka ČR 2013
- Obyvatelstvo – pohyb obyvatelstva...
- http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/kapitola/0001-13-r_2013-0400

Zadání

- 1) Pro svůj SO OPR vytvořte tabulku:

Střední stav obyvatel

Živě narození

Zemřelí

Přistěhovalí

Vystěhovalí

Přirozený přírůstek

Migrační saldo (migrační přírůstek)

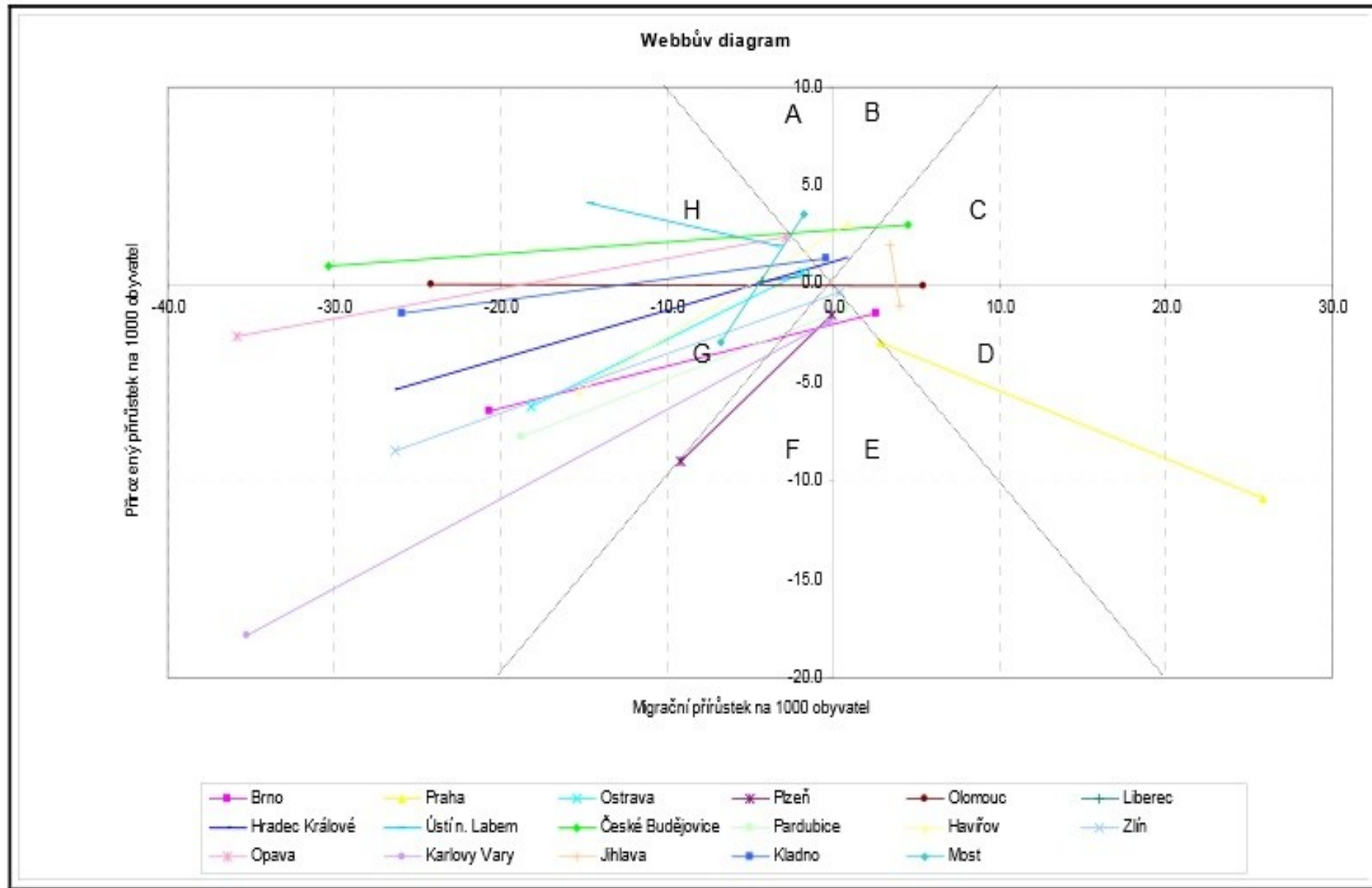
Celkový přírůstek

	2001-2005	2006-2010
střední stav	19250	19310
živě narozený	788	848
zemřelí	746	747
přistěhovalí	1806	1575
vystěhovalí	1690	1599
přirozený přírůstek	42	101
migrační saldo	116	-24
celkový přírůstek	158	77

Absolutní hodnoty!!! 2 období (2001 – 2005 a 2006 – 2010)

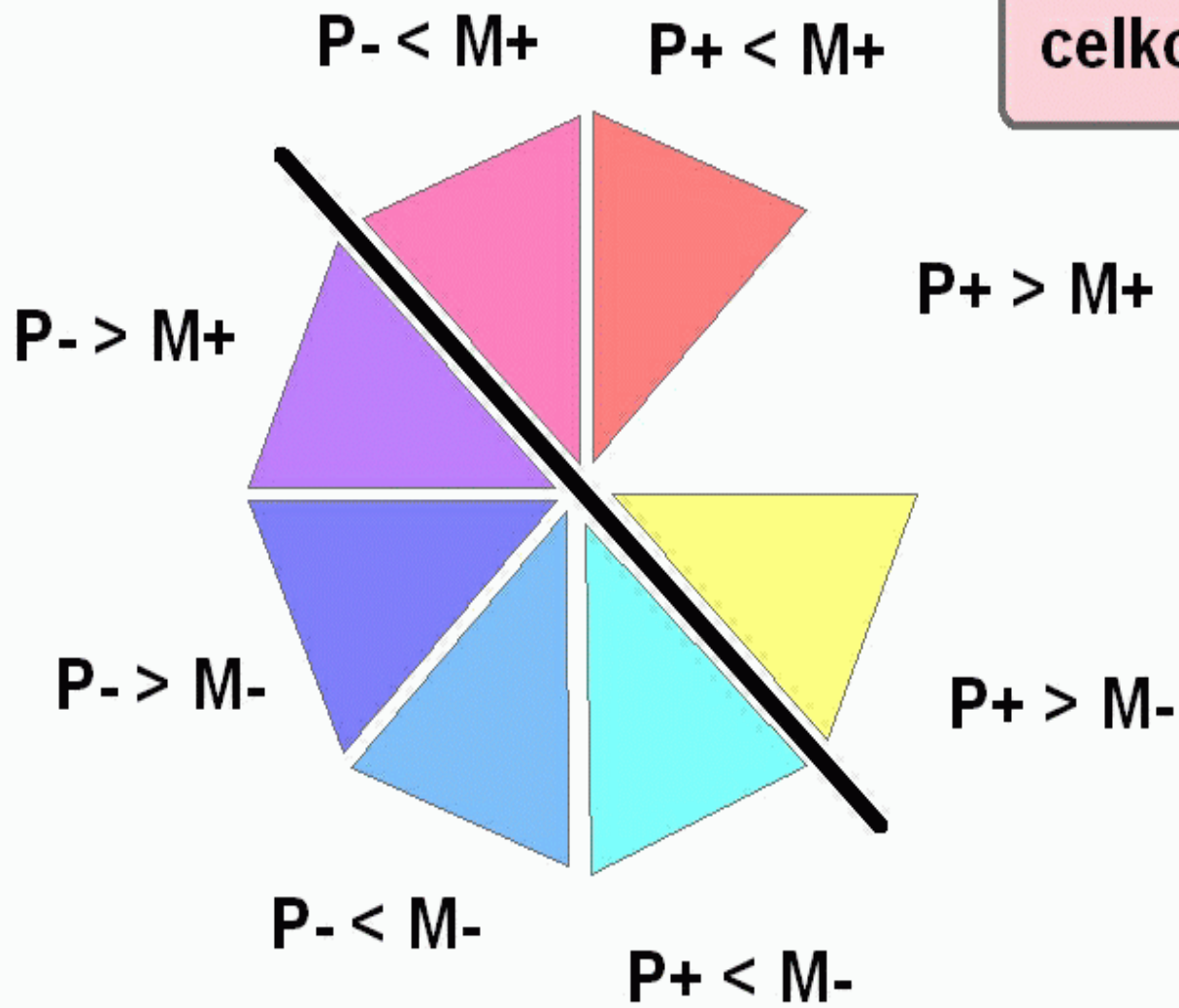
Zadání

- 2) Porovnejte obce vašeho ORP podle migračního salda (absolutní hodnoty). Uveďte, které populačně vzrostly nejvíce (2001 – 2005 a 2006 – 2010).
- 3) Srovnejte **hmp** a **hmú** ve vašem ORP a ČR – stačí grafy, mapa(y) (2001 – 2010)
- 4) Webbova typologie obcí 2005, 2010
(svislá osa – přirozený přírůstek, vodorovná – migrační př.)

Obr. 1. Webbův diagram pro statutární města - porovnání období 1991-1994 a 2001-2006.

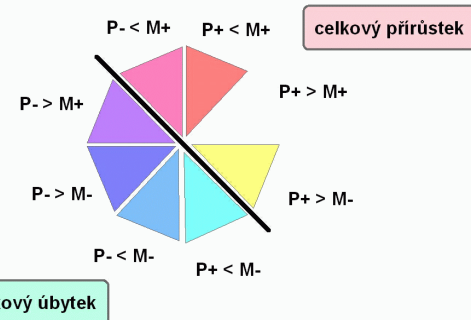
celkový přírůstek

celkový úbytek

TYOLOGIE OKRESŮ PODLE VÝVOJE POČTU OBYVATEL V ROCE 2005

Jaroslav Maryáš

P = přirozený přírůstek
M = migrační saldo

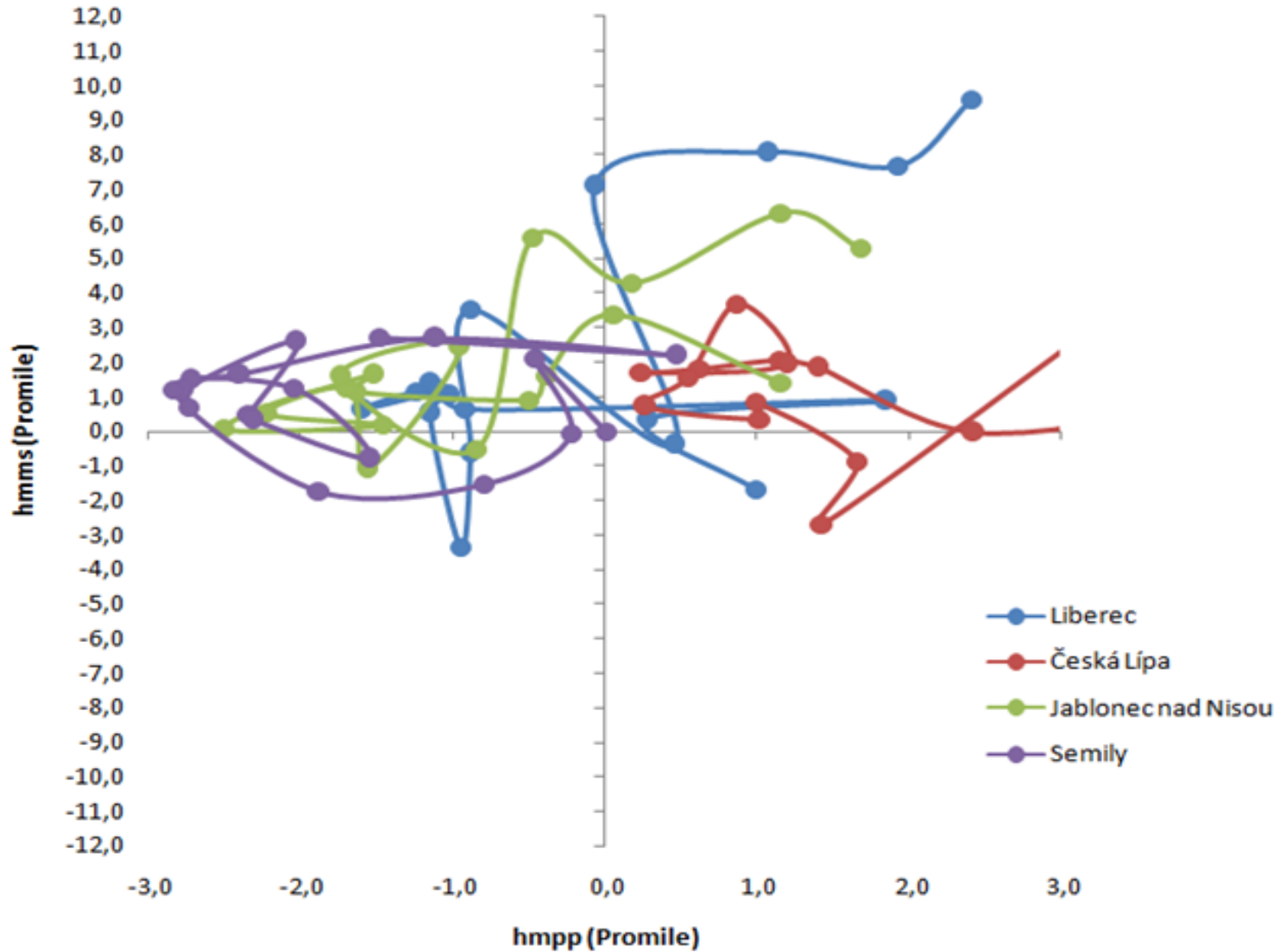

GaREP, Brno 2007

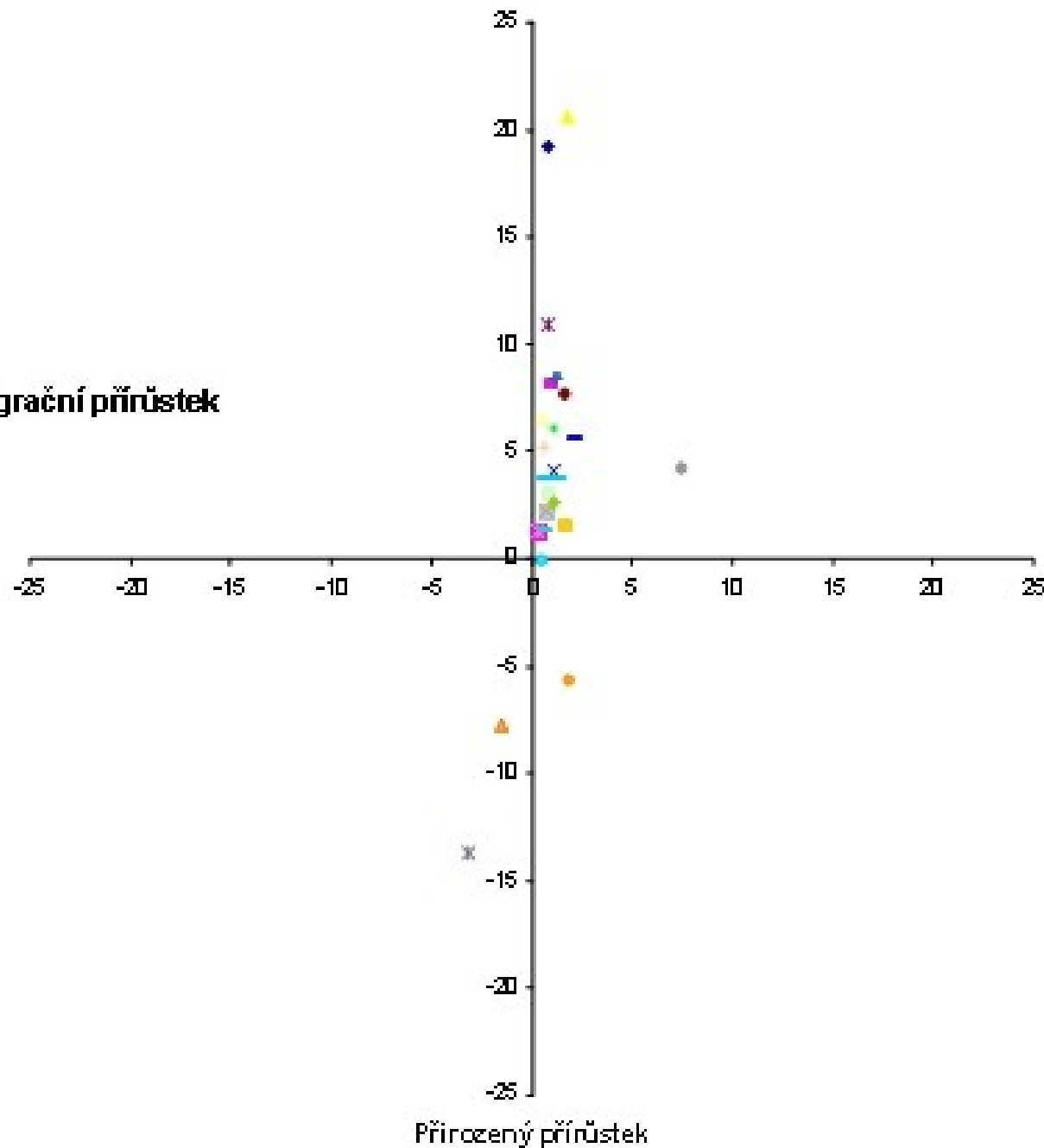

pramen: ČSÚ Praha, 2005

Webbov graf

Migrační přírůstek

- Česká republika
- ◆ Hlavní město Praha
- Středočeský kraj
- × Jihočeský kraj
- ✱ Plzeňský kraj
- Karlovarský kraj
- + Ustecký kraj
- Liberecký kraj
- Královéhradecký kraj
- Pardubický kraj
- Vysočina
- Jihomoravský kraj
- Olomoucký kraj
- Zlínský kraj
- Moravskoslezský kraj
- + okres Hradec Králové
- okres Jičín
- okres Náchod
- okres Rychnov n. K.
- okres Trutnov
- Trutnov
- ▲ Pec pod Sněžkou
- × Spindlerův Mlýn

